

234. 2.

VERSLAG DER COMMISSIE.

Adressant heeft zich tot deze Kamer gewend met een uitvoerig en gedocumenteerd betoog, waarvan de slotsom is, dat het z. i. alleszins billijk is te achten, dat zijn traktement als predikant te Rossum zoodanig worde verhoogd, dat het inderdaad beschouwd kan worden als „onderhoud”, „bezoldiging”, d. i. behoorlijke, volledige bezoldiging in overeenstemming met de tijdsomstandigheden en dat hem een billijke vergoeding worde toegekend.

Van de Kamer wordt derhalve niet verlangd een beslissing omtrent adressants recht — waarover uit den aard der zaak de bevoegde rechter zou hebben te oordeelen, voor zoover de Hooge Raad der Nederlanden dit niet reeds deed bij zijn arrest van 2 Juni 1865, *Weekblad van het Recht* n°. 2702, — doch een beslissing van zijn aanspraken uit het oogpunt van billijkheid.

Te dien einde beroept adressant zich op de geschiedenis der in 1439 gestichte canonisiën te Rossum, uit welke inkomsten, ingevolge zekere resoluties van den Landdag van het Quartier van Nijmegen respectievelijk van 1609, 1683 en 1706, o. a. het onderhoud van den predikant te Rossum behoorde te worden voldaan, waaronder adressant meent te moeten verstaan diens behoorlijke, volledige bezoldiging in overeenstemming met de tijdsomstandigheden. Tot staving van zijn aanspraak voert adressant tevens aan, dat, nadat de tot de vorenbedoelde canonisiën behorende goederen bij uitspraak der rechtbank te Tiel, van 9 April 1852, aan den Staat waren toegewezen en in verband daarmee bij Koninklijk besluit van 20 Januari 1853 het te voren uit de opbrengst dier goederen betaalde traktement van den predikant bij de Hervormde gemeente te Rossum, ten bedrage van f 570, ten laste van den Staat werd gebracht, dit bedrag bij Koninklijk besluit van 22 Februari 1859 met f 300 is verhoogd, op grond der overweging, dat op voormelde aan den Staat toegewezen goederen de last is gelegd om uit de opbrengsten daarvan onder andere de bezoldiging van den predikant te bestrijden.

Na kennisneming van het verzoekschrift en van de daarbij in afschrift overgelegde documenten, alsmede van uitvoerige, onderling strijdige adviezen van den Amsterdamschen hoogleeraar van APeldoorn en van diens Utrechtschen ambtgenoot Hora Siccama is de grootst mogelijke meerderheid der Commissie van meening, dat er voor de Kamer geen grond is om den Minister van Financiën te verzoeken aan adressants verzoek te voldoen.

Zij heeft daarbij overwogen, dat, voor zoover onder de Republiek der Vereenigde Nederlanden de dienaren der toenmalige Staatskerk door de Overheid werden bezoldigd, zulks veelal geschiedde uit de inkomsten van van ouds tot het onderhoud van den kerkdienst bepaaldelijk bestemde, na de Reformatie

door den Staat tot zich getrokken goederen, doch dat bij de Staatsregeling van 1798 (art. 1 en art. 4 der additioneele artikelen) het verband tusschen Kerk en Staat werd verbroken en daarmee ook de band tusschen bedoelde inkomsten en de daaruit voordien betaalde bezoldigingen, en dat verbroken verband nimmer is hersteld, ook niet, toen bij de Grondwet van 1814 en vervolgens bij die van 1815 en de daarin later aangebrachte herzieningen de Staat de verplichting tot voldoening der traktementen, door de leeraars der onderscheiden godsdienstige gezindheden genoten, verzekerde. Vgl. art. 172 der Grondwet.

Hieruit volgt, dat ten opzichte der bezoldiging van predikanten uit de Staatskas geen onderscheid behoort te worden gemaakt naarmate voorheen al of niet bepaalde fondsen daartoe waren aangewezen, en de vermelde meerderheid der Commissie is van meening, dat indien adressants verzoek zou moeten worden ingewilligd, een verhooging van traktement van andere predikanten van tal van kerkelijke gemeenten, wier leeraars vóór 1798 uit bepaalde, door den Staat tot zich getrokken fondsen werden bezoldigd, bezwaarlijk zou kunnen worden geweigerd.

Bovendien werd in de Commissie aangevoerd, dat het door adressant ingeroepen Koninklijk besluit van 22 Februari 1859 kennelijk de strekking heeft gehad het traktement van den predikant te Rossum in verband met de opbrengsten der voormelde goederen naar redelijkheid vast te stellen en dat, in zooverre als de sedert dien gewijzigde omstandigheden ten gevolge hebben gehad, dat thans dat traktement niet als toe-reikend zou zijn te beschouwen, het zulks gemeen heeft met alle soortgelijke predikantstraktementen, en dit wellicht aanleiding zou kunnen zijn tot een verhooging overeenkomstig het in het tweede lid van art. 172 der Grondwet bepaalde van al die traktementen, doch niet tot verhoging van het traktement van den predikant te Rossum in het bijzonder.

Tegenover deze opvatting der voormelde meerderheid der Commissie is één lid van meening, dat blijkens de som, welke de meergemelde goederen in 1863 bij verkoop door den Staat hebben opgebracht, zijnde volgens opgaaf van den adressant f 218 000, de Staat van die goederen, die eertijds in de eerste plaats bestemd waren voor de bezoldiging van den predikant, geacht moet worden een zoodanig profijt te hebben, dat de redelijkheid medebrengt het op zich zelf thans stellig te geringe traktement van den predikant ad f 870 's jaars te verhoogen, en dat de Staat, door op dien grond in 1859 verhoging van traktement aan den predikant van Rossum toe te kennen, zelf heeft erkend, dat de Hervormde Gemeente van Rossum, wat betreft het predikantstraktement, in een bijzonderen toestand verkeert.

Op voormelde gronden spreekt de Commissie als hare meening uit, dat voor inwilliging van adressants verzoek geen termen aanwezig zijn en stelt zij mitsdien aan de Kamer voor den Minister dank te zeggen voor de door hem verstrekte inlichtingen.

Aldus vastgesteld den 22sten April 1926.

VAN SASSE VAN YSSELT.

BEUMER.

LINGBEEK.

VAN DER HEIDE.

KNOTTENBELT.